

Automotive & Circular Economy Clusters (ACE clusters) /JTF

MYRS 12.12.2023 § 220

436/04.03.01/2023

Asian esittely

Vastuuviranomainen: Pohjois-Pohjanmaan liitto

Tavoiteohjelma: Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027

Toimintalinja ja hallinnonala: TL 7 ja TEM

Erityistavoite: 7.1

Hanketunnus: 900531

Hankkeen toteuttaja: Oulun kaupunki (BO)

Toteutusaika: 1.9.2023–31.8.2025

Toteuttamisalue: Oulu

Hankekuvaus:

Automotive and Circular Economy Clusters (ACE-Clusters) -hankkeessa kehitetään BusinessOulun Oulu Automotive Clusterin ja Kiertotalousklusterin toimintaa. Yritysten yhteistyötä tukevissa tapahtumissa ja teemaryhmissä sekä viestinnällään klusterit tavoittavat paljon yrityksiä. Klusterityö madaltaa yritysten yhteistyön, innovoinnin, kasvun ja kansainvälistymisen kynnyksiä. Työ lisää myös yritysten ja Pohjois-Pohjanmaan näkyvyyttä kansallisesti ja kansainvälisesti sekä vahvistaa alueen vetovoimaa. ACE Clusters –hankkeella klustereiden toimintaa organisoidaan nykyistä selkeämmäksi, jotta ne pystyvät vastaamaan entistä paremmin yritysten tarpeisiin.

Hankkeella tähdätään siihen, että molemmat klusterit saavat European Clusters Labelling Excellence Structure (EUCLES) sertifiointin, joka myönnetään auditoinnin perusteella. Sertifiointi tukee myös klustereiden kansainvälistymistä. Sertifiointiprosessin lisäksi aiemmin tehty kehittämisraportti tukee klustereiden toiminnan organisointia. Yhteistyötä tukemaan hankitaan digitaalinen alusta, jota kehitetään tarpeen mukaan vastaamaan paremmin käyttäjien tarpeita. Yritysten vastuullisuusosaamista kehitetään tietoa jakamalla, ja Oulu Automotive Clusterissa aloitetaan säännöllinen ennakointityö.

Hankkeen tavoitteet ovat:

- 1) Auttaa yrityksiä löytämään kansallisia ja kansainvälisiä asiakkaita ja yhteistyökumppaneita.
- 2) Tukea yrityksiä kasvattamaan liikevaihtoa, vientiliikevaihtoa ja henkilöstömäärää.
- 3) Kehittää klustereiden jäsenten välistä yhteistyötä ja yhteiskehittämistä mm. digitaalisen alustan avulla.

- 4) Etsiä klustereille kansallisia ja kansainvälisiä kumppaneita liiketoiminnan kehittämiseen ja julkisrahoitteisiin projekteihin.
- 5) Kehittää klustereita siten, että ne voivat saada EUCLES (European Clusters Labelling Excellence Structure) -laatusertifioinnin.
- 6) Tukea yrityksiä ja oppilaitoksia työelämässä tarvittavan osaamisen kehittämiseksi yhteistyössä alueellisten, kansallisten ja/tai kansainvälisten verkostojen kanssa.

Hankkeessa on seuraavat työpaketit:

Työpaketti 1: Hankehallinto ja viestintä

Tuetaan klustereiden viestintää ja hankitaan ostopalveluna klustereiden tarvitsemia audiovisuaalisia sisältöjä ja materiaaleja, esim. artikkeleita, esitteitä, infograafeja, verkkojulkaisuja, viestintäkampanjoita, sosiaalisen median sisältöjä tai videoita. Viestintämateriaaleja hyödynnetään erityisesti klustereiden kansainvälisen tunnettuuden kehittämiseksi.

Työpaketti 2 Kiertotalousklusteri

2.1 Hallinnon uudistaminen, työryhmien perustaminen ja viestintä klusteriyrityksille

Hyödynnetään kiertotalousklusterin Liiketoimintaa kiertotaloudesta -hankkeessa laadittua toimintamalliselvitystä ja sertifiointiprosessia sekä jatketaan klusterin toiminnan kehittämistä yrityslähtöisesti. Perustetaan teemoittaiset työryhmät: 1) rakentamisen kiertotalous, 2) kestävä ruokajärjestelmä ja biokierrat, 3) uudelleenkäytön ja materiaalikiertojen kehittäminen ja 4) kiertotalouden digitaaliset ratkaisut. Muita työryhmiä voidaan perustaa tarvittaessa.

Ensimmäisessä vaiheessa kehitetään klusterin toiminnalle peruspalvelut, joiden avulla edistetään jäsenten yhteistä toimintaa. Luodaan alusta, joka mahdollistaa selkeät säännöt ja raamit klusteriyritysten väliselle yhteistyölle ja klusterin tarjoamille toiminnoille.

2.2 Tunnettuuden vahvistaminen ja kansallinen & kansainvälinen yhteistyö

Vahvistetaan klusteriverkostotyötä Suomessa ja Euroopassa osallistumalla verkostoitumistapahtumiin, delegaativierailuihin, seminaareihin ja työryhmätapaamisiin. Järjestetään klusteritapaamisia fyysisesti ja virtuaalisesti ja kutsutaan niihin edustajia teemaryhmien keskeisistä arvoketjuista. Järjestetään vuosittain fyysinen, kansainvälinen Oulu CircularArena-tapahtuma.

Kansallisessa yhteistyössä hyödynnetään jo luotuja suhteita kiertotalouden muihin klustereihin ja verkostoihin, mm. Kiertotalous-Suomi, Uudenmaan kiertotalouslaakso, Helsingin kiertotalousklusteri, Kemin digipoloksen kiertotalouskeskus ja Pirkanmaan Kiertotalouskeskus.

2.3 Asiakkuuksien ja kumppanuuksien rakentaminen ja kehittäminen

Klusteri järjestää itse tai sidosryhmien kanssa virtuaalisia ja fyysisiä alueellisia teemakohtaisia klusteritapaamisia, joissa rakennetaan yhteistyötä, nostetaan esiin innovaatioita ja joista ponnistaa kehittämishankkeita. Aiemmassa työpaketissa luotuja suhteita hyödyntäen mahdollistetaan klusteriyritysten lisääntyvä yhteistyö kansainvälisten asiakkaiden kanssa. Asiakkuuksien ja kumppanuuksien rakentamisessa ja kehittämisessä tähdätään klusteriyritysten liiketoiminnan kasvattamiseen ja aluetalouden monipuolistamiseen kiertotalouden mukaisilla liiketoimintamalleilla ja yhteistyöratkaisulla. Toiminnassa huomioidaan investoin -näkökulma ja paikallisten kiertotalousratkaisuiden edistäminen.

2.4. Klusterisertifiointin hakeminen

Kansainvälistymisen ensimmäinen vaihe on klusterisertifiointiin valmistautuminen ja sertifiointin hakeminen. Valmistaudutaan klusterisertifiointin hakemiseen työpajoilla, joissa laaditaan yhdessä yritysten kanssa klusterille mm. strategia, strategian toimeenpanosuunnitelma, vaikuttavuusmittarit ja niiden seuranta. Työpajojen tuloksena syntyvät dokumentit, joilla toiminta voidaan todentaa laatusertifiointin mukaiseksi.

Työpaketti 3 Oulu Automotive Cluster

3.1 Hallinnon uudistaminen, työryhmien perustaminen ja ennakointityö

Tehdään kirjalliset klusterisopimukset kaikkien jäsenten kanssa. Muodostetaan klusterille sen toimintaa ohjaava ryhmä (advisory board), jossa yritysten, tutkimuksen/opetuksen, rahoituksen ja julkisen sektorin edustukset. Muodostetaan teemallisia työryhmiä (working group), joiden toimintaa koordinoivat yritysten ja/tai tutkimuslaitosten edustajat. Tuetaan työryhmien toimintaa hankkimalla työryhmille ennakointitietoa sekä ennakointiin liittyviä työkaluja ja niiden käyttöön liittyvää ohjausta.

3.2 Oulu Automotive Clusterin tunnettuuden vahvistaminen

Vahvistetaan klusteriverkostotyötä erityisesti Espanjassa, Ranskassa, Portugalissa ja Italiassa osallistumalla kansainvälisten klustereiden erilaisiin verkostoitumistapahtumiin, delegaatiovierailuihin, seminaareihin ja työryhmätapaamisiin. Järjestetään virtuaalisia ja fyysisiä tapahtumia, joista yksi on kansainvälinen Northern Power –tapahtuma Oulussa.

Viestitään säännöllisesti klusterin jäsenille, asiakkaille ja yhteistyökumppaneille mm. uutiskirjeillä ja LinkedIn-päivitysten avulla.

3.3. Asiakkuuksien ja kumppanuuksien kehittäminen

Klusteri järjestää itse tai yhdessä sidosryhmien kanssa klusteriyrityksille suunnattuja virtuaalisia ja fyysisiä alueellisia, kansallisia tai kansainvälisiä tapaamisia potentiaalisten asiakkaiden, yhteistyökumppaneiden ja rahoittajien kanssa. Tapaamiset järjestetään ryhmämuotoisesti ja niissä on teemallinen, kohdemaahan, globaalisti toimivaan autokonserniin tai yhteiskehittämiseen liittyvä fokus. Tapaamisten järjestämisessä voidaan hyödyntää ulkopuolisia palveluntarjoajia. Tuetaan klusteriyritysten keskinäistä yhteistyötä tuottamalla yhteiskehittämisen projekteille sopimusmalli,

jota klusterin yritykset voivat hyödyntää. Työpaketissa tehdään yhteistyötä BOIM-hankkeen kanssa markkinaskannausten ja messujen osalta.

3.4. Klusterisertifiointin hakeminen

Valmistaudutaan klusterisertifiointin hakemiseen työpajoilla, joissa laaditaan yhdessä yritysten kanssa klusterille strategia, strategian toimeenpanosuunnitelma, vaikuttavuusmittarit ja niiden seuranta sekä muut EUCLES-laatusertifiointin vaatimat toimenpiteet. Työpajojen tuloksena syntyvät dokumentit, joilla voidaan todentaa toiminta laatusertifiointin mukaiseksi.

Kokonaiskustannusarvio (€):

Henkilöstökustannukset: 418 771

Välilliset kustannukset (FR40%): 167 508

Kustannukset yhteensä: 586 279

Kokonaisrahoitussuunnitelma (€):

Haettu EU- ja valtion rahoitus: 469 023

Kuntien rahoitus: 117 256

Rahoitus yhteensä: 586 279

Hankearviointipisteet: 25/44

Maakuntaohjelman toimintalinja: KT 3 A

Valmistelija: Katarina Timisjärvi, 040 685 4025

Esitys

Pohjois-Pohjanmaan liitto esittää:

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö puoltaa hanketta rahoitettavaksi Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmasta.

MYR:lle esitetään, että se antaa hankkeesta myönteisen lausunnon.

Päätösesityksen perustelut:

Hanke tukee Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 -ohjelmaa toimintalinjan ”Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi” ja erityistavoitteen 7.1 ”Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainensiirtymä” osalta.

Pohjois-Pohjanmaan siirtymäsuunnitelman tavoitteisiin pyritään vastaamaan älykkään erikoistumisen strategian avulla. Strategia korostaa mm. yritysklustereita, verkostoitumista ja tiedonsiirtoa, kansainvälisten verkostojen tehokasta hyödyntämistä sekä kansainvälisiin arvoketjuihin kiinnittymistä keinoina innovaatioiden levittämiseksi ja maakunnan aseman vahvistamiseksi. Tämä hanke edistää kaikkia näitä tavoitteita.

Hanke on Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelman 2022 - 2025 mukainen erityisesti kehittämisteeman 3 (Yrittävä ja uudistuva Pohjois-Pohjanmaa) ja painopisteen A. (Yrittäjyyden kasvua, työllisyyttä ja työelämän muutoksia tukevien toimintaympäristöjen parantaminen) osalta.

Päätös

Päätösesitys hyväksyttiin.